

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 11/09-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. G., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. M., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutiami Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 2 T/11/2006, Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne sp. zn. 2 To/3/2007 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 39/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. G. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2008 doručená sťažnosť J. G. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutiami Vojenského obvodového súdu Prešov (ďalej len „vojenský obvodový súd“) sp. zn. 2 T/11/2006, Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne (ďalej len „vyšší vojenský súd“) sp. zn. 2 To/3/2007 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo 39/2007.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 T/11/2006 z 10. januára 2007 odsúdený za trestný čin poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1 Trestného zákona v znení neskorších predpisov (účinného do 31. decembra 2005), za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 15 mesiacov nepodmienečne.

Následne vyšší vojenský súd uznesením sp. zn. 2 To/3/2007 zo 7. marca 2007 odvolanie sťažovateľa zamietol podľa § 319 Trestného poriadku v znení neskorších predpisov (účinného do 31. decembra 2005).

Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ dovolanie na najvyšší súd, ktorý uznesením sp. zn. 1 Tdo 39/2007 z 27. augusta 2008 jeho dovolanie odmietol podľa § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Podstatou jeho sťažnosti je skutočnosť, že uvedenými rozhodnutiami vojenských súdov a najvyššieho súdu došlo k podstatným porušeniam základných zásad trestného konania, pretože sa „v dostatočnej miere nevysporiadali s elementárnym znakom skutkovej podstaty trestného činu, ktorým je subjektívna stránka trestného činu“ a z ich strany došlo aj „k porušeniu čl. 46 Ústavy SR v tom smere, že nesprávne aplikovali Trestný zákon účinný do 31. 12. 2005, čím chcem povedať, že moje konanie nie je namieste posudzovať ako trestný čin, resp. v rovine trestnoprávnej, ale celá záležitosť je čistou záležitosťou občianskoprávnou“.

Na základe toho sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že

„1. Základné právo upravené v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Vojenského obvodového súdu Prešov, Vyššieho vojenského súdu Trenčín a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom na Vojenskom obvodovom súde Prešov, č. k.: 2 T/11/2006-316..., na Vyššom vojenskom súde Trenčín, č. k.: 2 To/3/2007-342 a na Najvyššom súde Slovenskej republiky, č. k.: 1 Tdo 39/2007 porušené bolo.

2. Prikazuje obnoviť stav pred porušením základného práva.

3. *Sťažovateľovi - býv. npor. PZ SR J. G..., priznáva finančné zadostučinenie 5.000.000,- Sk (slovom päťmiliónov slovenských korún), ktoré je Vojenský obvodový súd Prešov, Vyšší vojenský súd Trenčín a Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný sťažovateľovi vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).*

4. *Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané trovy konania.“*

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 T/11/2006 z 10. januára 2007 v spojení s uznesením vyššieho vojenského súdu sp. zn. 2 To/3/2007 zo 7. marca 2007, odmietol ústavný súd ako podanú oneskorene.

Ústavný súd konštatuje, že zákonným predpokladom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej (procesnej) lehoty odpustiť ani ju predĺžiť (pozri napr. m. m. I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 330/06).

Ústavný súd zistil, že rozsudok vojenského obvodového súdu sp. zn. 2 T/11/2006 z 10. januára 2007 v spojení s uznesením vyššieho vojenského súdu sp. zn. 2 To/3/2007 zo 7. marca 2007 nadobudol právoplatnosť ešte 7. marca 2007.

Od uvedeného dátumu sťažovateľovi začala plynúť dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti pre porušenie základných práv a slobôd ústavnému súdu. Jeho sťažnosť bola doručená ústavnému súdu až 20. novembra 2008, teda dávno po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, že podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol ako podanú oneskorene.

2. Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie označeného základného práva uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 39/2007 (z 27. augusta 2008), ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa proti citovanému rozhodnutiu vyššieho vojenského súdu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom právnom konaní. Takýmto predpisom v posudzovanej veci je Trestný poriadok.

Právo na súdnu ochranu sa v trestnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých trestnoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred trestným súdom vrátane konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch podľa ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 368 a nasl. Trestného poriadku (druhý diel ôsmej hlavy tretej časti).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd z tohoto hľadiska preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 39/2007 z 27. augusta 2008, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa. Nezistil pritom

žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohoto súdu, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vysporiadal s dôvodmi sťažovateľa, ale pretože sa s nimi nestotožnil, odmietol dovolanie ako neprípustné.

Ústavný súd v uvedenej súvislosti ďalej poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojim vlastným.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol:

„Rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov z 10. januára 2007, sp. zn. 2 T 11/2006, bol obvinený J. G. uznaný vinným z pokusu trestného činu poisťovacieho podvodu...

Za to mu bol podľa § 250c ods. 3, § 58 ods. 1 písm. a/, § 59 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 uložený trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) mesiacov, s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 2 (dva) roky...

Vyšší vojenský súd Trenčín uznesením zo 7. marca 2007, sp. zn. 2 To 3/2007 podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal prostredníctvom obhajcu dovolanie obvinený J. G. V písomných dôvodoch dovolania uviedol, že súdy prvého a druhého stupňa bez dostatočných dôvodov neuverili jeho obhajobe v tom smere, že u neho došlo k dočasnej strate pamäte, a preto udával iné miesto dopravnej nehody, než bolo v skutočnosti. Znalecké posudky i ohľadne jeho duševného stavu boli vypracované s veľkým časovým odstupom po skutku a znalci sa vôbec nezaoberali jeho zdravotnou dokumentáciou, keď sa liečil po nehode v psychiatrickej ambulancii. Fotodokumentácia havarovaného vozidla jednoznačne preukazuje, že s vozidlom nenarazil, ale na toto spadol zhora nejaký ťažký predmet ešte pred stretnutím s policajnou hliadkou. Jeho konaniu chýba subjektívna stránka na naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý bol odsúdený. V postupe súdov vidí obvinený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Navrhol, aby

najvyšší súd vyslovil porušenie zákona v uvedenom smere, zrušil napadnuté uznesenie Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne, ako aj ďalšie nadväzujúce rozhodnutia...

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podaného dovolania preskúmal jeho dôvody ako aj napadnuté uznesenie a zistil, že dovolanie dôvodné nie je.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vo vyššie citovanom ustanovení je vyjadrený princíp dvojinštančnosti trestného konania. Skutkový stav zistený súdmi prvého a druhého stupňa je pre dovolací súd záväzný a v rámci dovolacieho konania nie je možné posudzovať správnosť skutkových zistení, ani hodnotenie vykonaného dokazovania súdmi. Skutočnosť, že obvinený a jeho obhajoba má iný názor na vykonané dokazovanie, resp. na to, či súd určitý dôkaz súd vykoná alebo nie, nemôže zakladať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Skutkový stav tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa bol správne právne kvalifikovaný a porušenie iného hmotnoprávneho ustanovenia zistené nebolo.“

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva taká jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Jeho právne závery v predmetnej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne napr. III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06, III. ÚS 198/07).

Pokiaľ sa sťažovateľ s právnym názorom najvyššieho súdu v otázke akceptácie vyslovenej neprípustnosti ním podaného dovolania nestotožňuje, ústavný súd napokon dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom označeného základného práva.

Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti

opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Trestný poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd jeho sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa i nedostatkami jeho sťažnosti (neúplný petit sťažnosti nekorešpondujúci s jej odôvodnením) a podobne.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2009